

Fagområde

Kolorektal kirurgi

Baggrund

I takt med en øget specialisering indenfor kirurgien og et øget behandlingsbehov er der især i de seneste 20 år sket en centralisering af patienter med komplicerede kolorektale sygdomme på specielt universitetsafdelinger og til dels centralsygehuse. Ekspertisen på disse afdelinger er blandt andet opnået ved, at enkeltpersoner har erhvervet ekspertfunktioner under ophold på udenlandske specialafdelinger og efterfølgende varetaget funktionen og bidraget til udviklingen indenfor området herhjemme. Udviklingen har også medført, at behandlingen af kolorektale sygdomme omfatter et tæt samarbejde med flere specialer.

Det findes nødvendigt at etablere en videreuddannelse i fagområdet kolorektal kirurgi for at sikre en høj og homogen uddannelse af danske kirurger så de kan bestride en stilling som kolorektal kirurg på en kolorektal enhed.

Afgrænsning eller definition

Kolorektal kirurgi omfatter forebyggelse, screening, undersøgelse, diagnostik og behandling inkl. palliation af patienter med kolorektal cancer, analcancer, funktionelle tarmlidelser, inflammatoriske tarmsygdomme, herunder divertikelsygdom, og godartede endetarmssygdomme.

Begrundelse

Ovennævnte lidelser behandles i dag på alle landets kirurgiske afdelinger, om end en vis centralisering er sket for blandt andet kolorektal cancer. Kirurgisk behandling af analcancer sker nu på 3 afdelinger.

Som led i den nye speciallægereform er grenspecialet kirurgisk gastroenterologi nedlagt og i stedet lagt sammen med grundspecialet kirurgi. Det er ikke muligt at opretholde klinisk, teknisk eller videnskabelig kunnen på et højtspecialiseret niveau indenfor kolorektal kirurgi for den almene kirurg, som også skal varetage den øvrige kirurgi. Det er derfor nødvendigt med et organorienteret fagområde.

For kolorektal cancer er der evidens for bedre outcome, såfremt kirurgien er udført af uddannede kolorektal kirurger, kirurger med stort operationsvolumen og på sygehuse med stort operationsvolumen¹.

Kolorektal kirurgi kan være forbundet med alvorlige komplikationer, dette gælder især akut kirurgi. Både alektiv og akut kolorektal kirurgi varetages bedst af kirurger, der mestrer fagområdet på ekspertniveau.

Organisatorisk og strukturel placering

Kolorektal cancer er kvantitativt den største sygdomsgruppe indenfor fagområdet. En arbejdsgruppe under Kræftstyregruppen har anbefalet, at der skal være et befolkningsunderlag på 350.000-500.000 per kolorektal enhed resulterende i 10-15 enheder på landsbasis for at sikre optimal kirurgisk behandling af kolorektal cancer. De har anbefalet, at der er en kolorektal kirurg i døgnberedskab på hver enhed for at sikre behandling på højt specialiseret niveau, og at akut og

Fagområdebeskrivelse

elektiv kolorektal kirurgi skal varetages på samme matrikel(2).

Eftersom varetagelsen af kolorektal kirurgi omfatter behandling i multidisciplinære teams, skal hver enhed have samarbejdsmuligheder med følgende specialer i ikke prioriteret rækkefølge: Patologisk anatomi, onkologi og radiologi inkl. MR-centre.

Der bør på landsplan være kapacitet til at efteruddanne 5-7 speciallæger om året i kolorektalkirurgi og uddannelsen skal foregå med 18 mdr. på en universitetsafdeling og 6 mdr. på en funktionsbærende enhed.

Lægelig kompetence

En speciallæge i kirurgi skal for at kunne kalde sig kolorektalkirurg gennemgå 24 måneders efteruddannelse på to kolorektale enheder.

Den uddannelsessøgende skal erhverve klinisk kunnen ved mesterlære og således deltage i praksisfællesskab med hensyn til stuegang, ambulatorium, operationsgang og konferencer i multidisciplinære teams. Den uddannelsessøgende skal i løbet af uddannelsen i tiltagende grad kunne mestre disse opgaver selvstændigt. Man skal ved uddannelsens afslutning beherske den akutte kirurgiske behandling af colitis ulcerosa og have kendskab til principperne for elektiv pouchkirurgi og beherske simple indgreb for crohns sygdom. Inden for proktologien skal man beherske de almindelige proktologiske indgreb.

Efteruddannelsen omfatter i øvrigt:

- et nordisk eller internationalt kursus i kolorektalkirurgi
- et ophold på patologisk institut mhp. viden om operationspræparaters præparation og udkæring
- et ophold på en afdeling som udfører gastroenterologisk ultralydsdiagnostik og CT-scanning
- et ophold på en afdeling, som udfører gastroenterologiske MR-scanninger
- et ophold på onkologisk afdeling mhp. øget viden om strålebehandling

Internationale forhold

I visse andre lande er kolorektal kirurgi selvstændigt speciale med særskilt uddannelse.

En særlig certificering af kolorektalkirurger på grundlag af de krav, der stilles af European Association of Coloproctology (EACP) kan overvejes.

Supplerende uddannelsesvejledning

Henvises til [vejledning fra Dansk Kirurgisk Selskab](#)

Fagområdebeskrivelsen er udarbejdet af

Dansk Kirurgisk Selskab